

Strukturendringer i norsk hvitfiskindustri

Styringsgruppemøte i
Rammeprogram for økt lønnsomhet i torskesektoren
21. september 2011

Bjørn Inge Bendiksen

21.09.2011

1

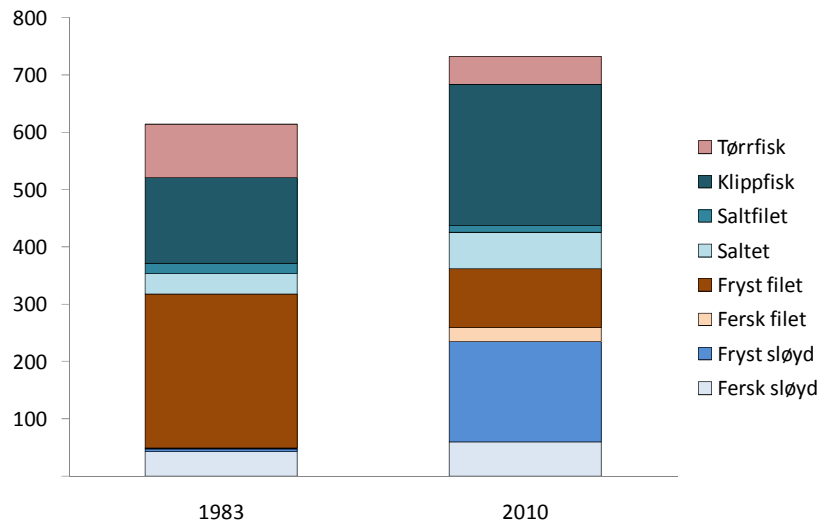
Mange drivere for endringer i industristruktur

- Bestand og kvoter
- Struktur og fangstmønster i fiskeflåten
- Marked
 - Råstoffmarked (Internasjonalisering, økt konkurranse...)
 - Ferdigvare (Nye konkurrenter, tap av markeder, nye markeder, forbrukerendringer, ...)
- Nasjonal og internasjonal konjunkturutvikling
 - Rente-, pris- og lønnsutvikling, kapitaltilgang, valutaforhold
 - Produktivitetsendringer
- Institusjonelle forhold
 - Reguleringsregime
 - Overnasjonale regler, handelspolitiske endringer
- Lønnsomhet over tid

21.09.2011

2

Endringer i anvendelse og produksjon

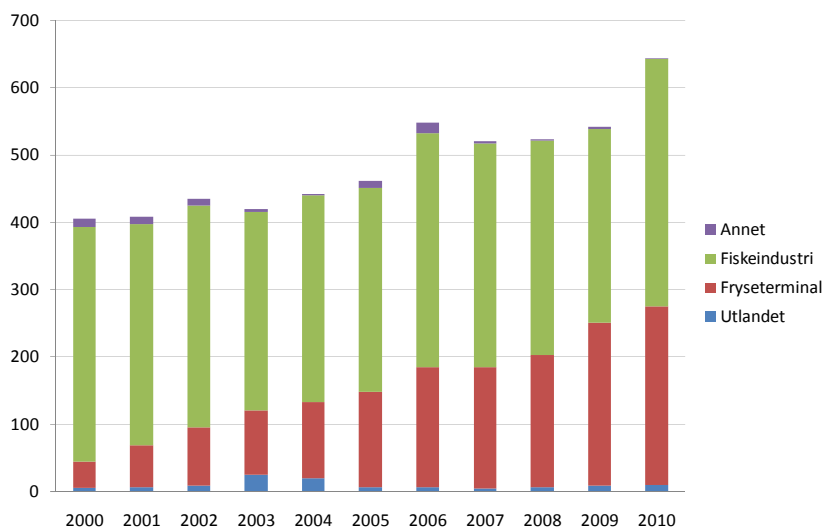

21.09.2011

3

Nofima

Utilvirket norskfanget torskefisk landet til..

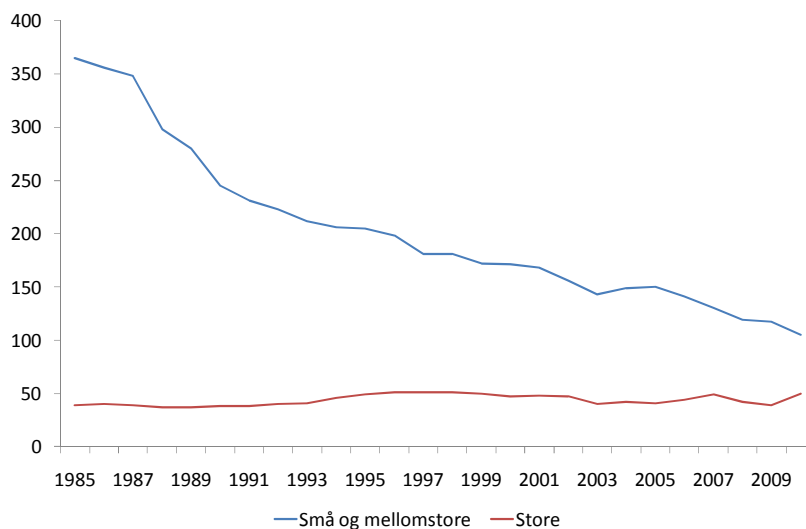

21.09.2011

4

Nofima

Antall mottaksanlegg i Råfisklagets distrikt

21.09.2011

5

Nofima

Færre hvitfiskbedrifter

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995	44	41	129	3	147	364
1997	43	37	118	3	133	334
1999	41	34	116	4	128	323
2001	39	27	111	4	130	311
2003	35	26	98	3	118	280
2005	37	24	88	2	110	261
2007	37	24	85	2	98	246
2009	33	19	75	2	91	220
1995-2009	-11	-22	-54	-1	-56	-144
1995-2009	-25 %	-54 %	-42 %	-33 %	-38 %	-40 %

21.09.2011

6

Nofima

Færre sysselsatte i hvitfisk

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995	2183	847	1540	65	2035	6670
1997	2009	858	1630	57	1817	6371
1999	1744	742	1437	60	1671	5654
2001	1433	612	1265	52	1585	4947
2003	1050	502	1060	53	1375	4040
2005	878	386	986	51	1226	3527
2007	821	386	972	48	1227	3454
2009	880	430	780	40	1170	3300
1995-2009	-1303	-417	-760	-25	-865	-3216
1995-2009	-60 %	-49 %	-49 %	-38 %	-43 %	-48 %

21.09.2011

7

Færre filetbedrifter

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995	19	6	7		3	35
1997	16	6	7		4	33
1999	16	4	6		4	30
2001	12	3	6		3	24
2003	8	2	5		3	18
2005	7	1	4		2	14
2007	6	1	3		2	12
2009	6	1	3		2	12
1995-2009	-13	-5	-4		-1	-23
1995-2009	-68 %	-83 %	-57 %		-33 %	-66 %

21.09.2011

8

Færre sysselsatte i filetbedriftene

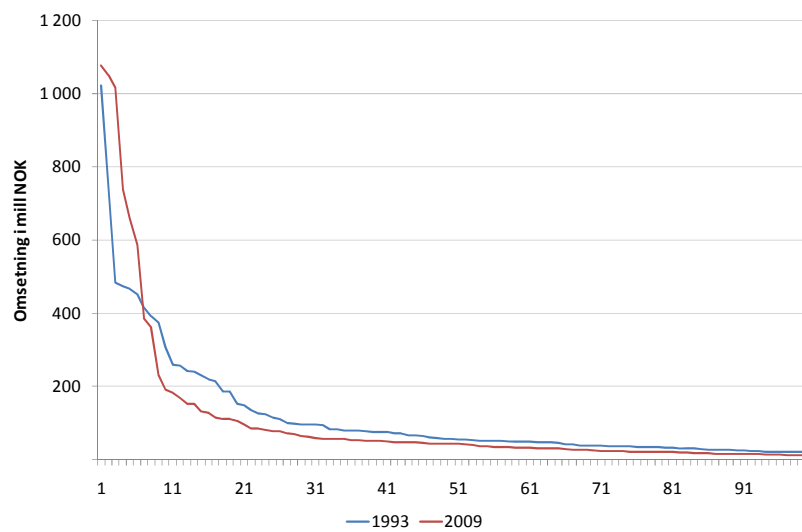
	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995	1923	333	723		300	3279
1997	1581	333	847		281	3042
1999	1358	225	676		303	2562
2001	1076	175	554		259	2064
2003	770	100	381		226	1477
2005	552	57	342		141	1092
2007	397	53	272		142	864
2009	420	20	270		110	820
1995-2009	-1503	-313	-453		-190	-2459
1995-2009	-78 %	-94 %	-63 %		-63 %	-75 %

21.09.2011

9

Aktørene er blitt større, færre og mindre..

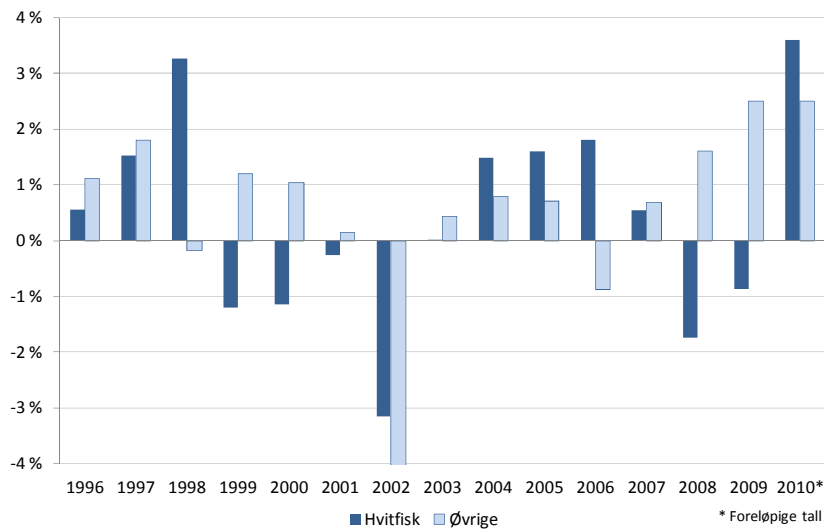

21.09.2011

10

Ordinært resultat før skatt

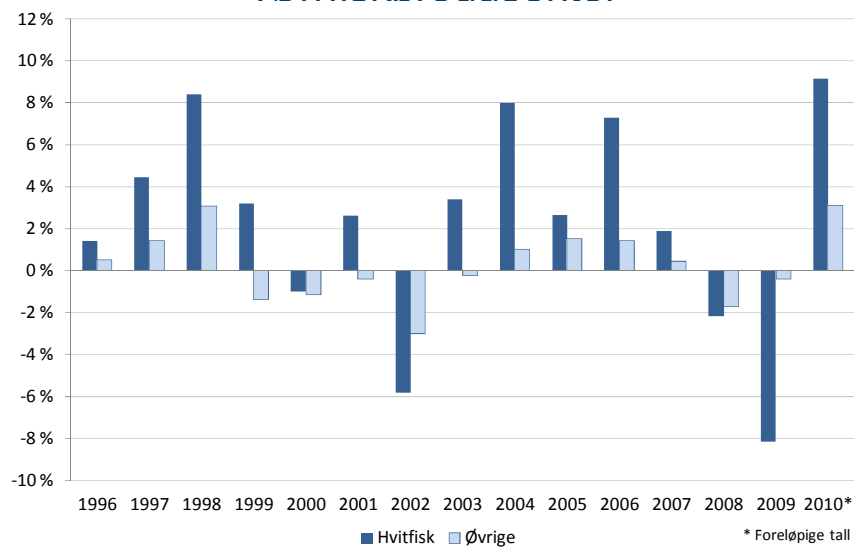

21.09.2011

11

* Foreløpige tall
Nofima

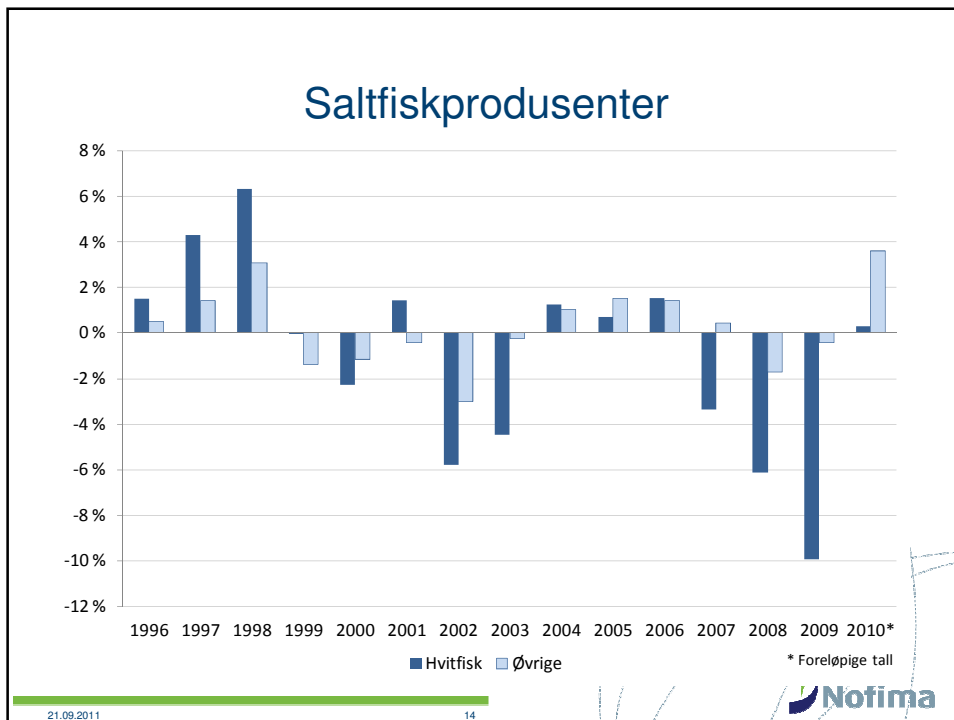
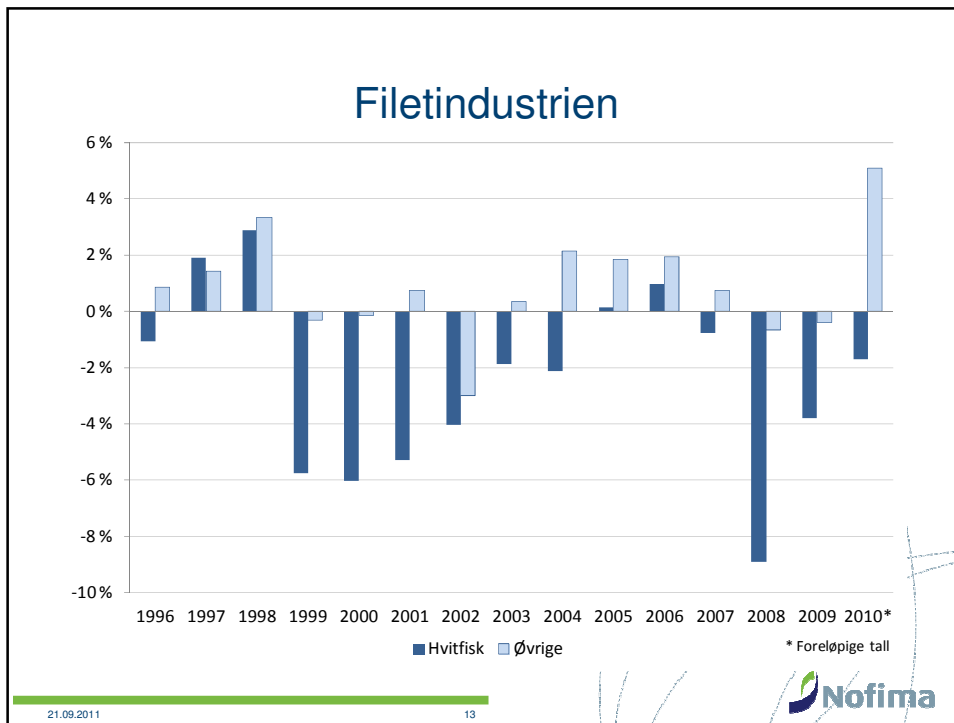
Tørrfiskprodusenter

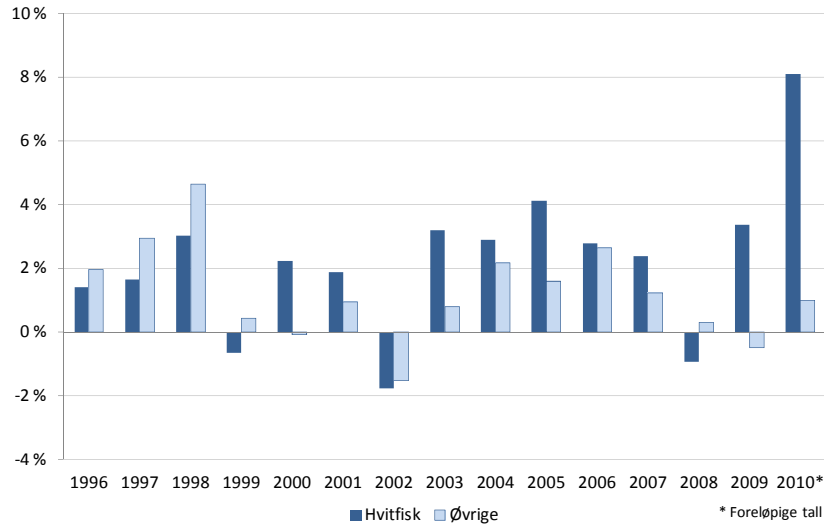
21.09.2011

12

* Foreløpige tall
Nofima

Klippfiskprodusenter

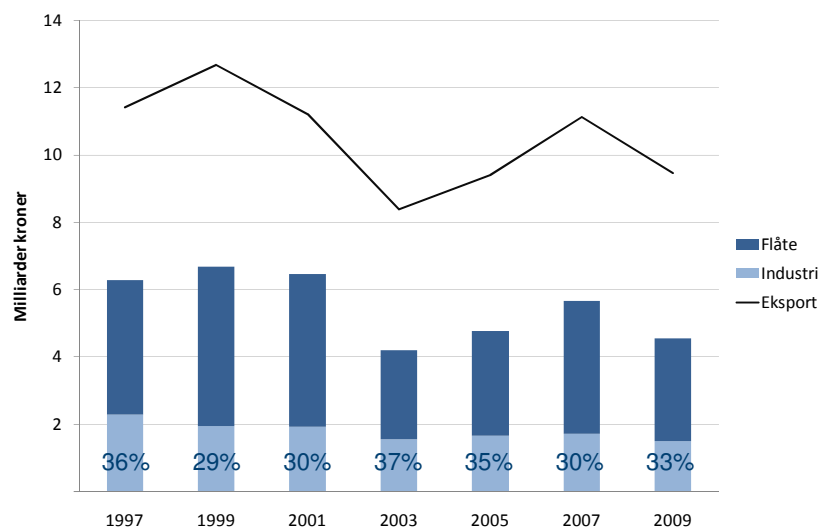

21.09.2011

15

Nofima

Verdiskaping i torskfisksektoren

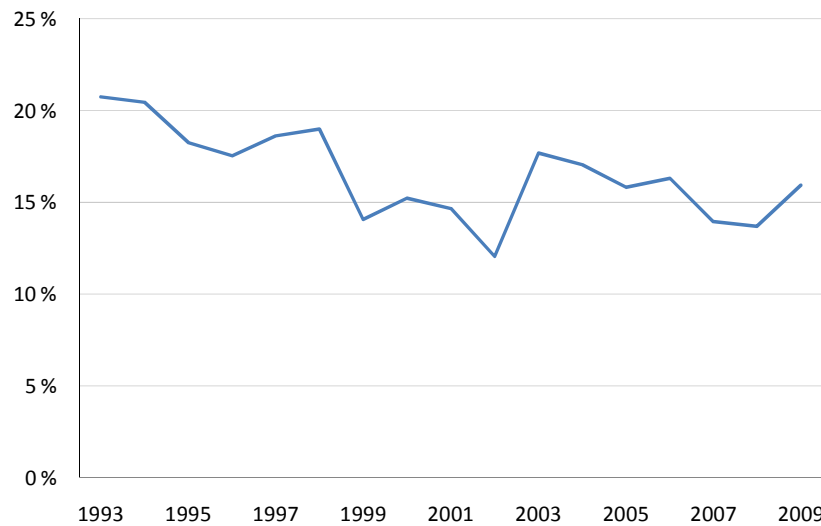

21.09.2011

16

Nofima

Fallende verdiskapingsgrad i industrien?

21.09.2011

17

Verdiskaping og verdiskapingsgrad

Verdiskaping er definert som differansen mellom verdien på en solgt vare og innsatsfaktorer kjøpt for å produsere varen

- Lønn og sosiale kostnader, avskrivninger på investert kapital (driftsmidler), bedriftens skatt på overskudd og overskudd til eierne er alle komponenter av verdiskapingen
- For en bedrift vil verdiskapingen kunne beregnes fra resultatregnskapet som summen av
Driftsresultat + Lønnskostnader + Ordinære avskrivninger

Verdiskaping kan brukes i ulike forholdstall. Ett alternativ er å se verdiskapingen i forhold til verdien av den produserte varen:

- *Verdiskaping/Produksjonsverdi*
 - Dette forholdstallet indikerer hvor stor andel varens verdi som er skapt i bedriften

21.09.2011

18

Verdiskaping og verdiskapingsgrad forts...

Ett annet forholdstall er å måle verdiskapingen mot verdien av de innsatsfaktorene som er kjøpt for å produsere varen

- $\text{Verdiskaping/Kjøpte innsatsfaktorer} = \frac{\text{Verdiskaping}}{\text{Varekostnad} + \text{Andre driftskostnader}}$
 - Dette indikerer verdiøkningen produksjonen gir på innkjøpte varer og tjenester. **Det er dette forholdstallet som er presentert som verdiskapingsgrad i figuren**
- Begge forholdstallene er følsomme for endringer av markedsmessig karakter. For fiskeindustrien påvirkes forholdstallene av prisendringer på ferdigvaresiden eller råstoffsidene, som er av markedsmessig eller konjunkturmessig karakter. Disse påvirkningene kan være store

21.09.2011

19

Økt "bearbeidingsgrad" i industrien?

Kategori	Hva består kategorien av?		Utvikling i relativ mengde siste 10 år
	Halvfabrikata	Ferdigvare	
Tørrfisk	Mest	Noe	Uendret
Klippfisk	Noe	Mest	Øker mye
Saltfisk	Mest	Noe	Minker noe
Saltfilet	Noe	Mest	Uendret
Fryst filetblokk	Mest		Minker mye
Fryst filet ellers	Noe	Mest	Minker mye
Fersk filet	Noe	Mest	Øker mye
Fersk iset fisk	Mest	Noe	Minker noe

21.09.2011

20

